

درس یازدهم وزن در شعر نیمایی

پرسش ها:

۱. با توجه به قسمت مشخص شده در شعر زیر، به پرسش های مربوط به آن پاسخ دهید :
« و به آنان گفتم / هر که در حافظه چوب ببیند باغی ، / صورتش در وزش بیشه شور ابدی خواهد ماند / هر که با مرغ هوا دوست شود / خوابش آرام ترین خواب جهان خواهد بود. »
الف) چند پایه آوایی وجود دارد ؟ ب) یک هجای کشیده بیابید و بنویسید .
۲. پس از تعیین پایه های آوایی ، « وزن » مصراع اول را بنویسید :
« در چه هنگامی بگویم من ؟ / یک نفر در آب دارد می کند بیهوده جان قربان ؟ »
۳. « پایه های آوایی » و « وزن » یک مصراع از بیت زیر را تعیین کنید و نام « بحر » آن را بنویسید :
« به سوزی ده کلامم را روایی کز آن گرمی کند آتش گدایی »
۴. بیت زیر در کدام « بحر عروضی » سروده شده است ؟
« بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو در اندازیم »
الف) بحر هزج مسدس سالم ب) بحر هزج مثنی سالم
ج) بحر هزج مسدس محذوف د) بحر هزج مثنی محذوف
۵. شعر زیر ، در چه قالبی سروده شده است ؟ دو مورد از ویژگی این نوع شعر را بنویسید :
« چون درختی در صمیم سرد و بی ابر زمستانی / هر چه از فرّ بلوغ گرم تابستان و میراث بهارم بود ؛ / هر چه یاد و یادگارم بود / ریخته است . »
۶. بیت « دریای هستی دم به دم در چرخ و تاب و پیچ و خم » در بحر سروده شده است .
الف) هزج مربع سالم ب) رجز مربع سالم
ج) هزج مسدس محذوف د) رجز مسدس محذوف

۴. گزینه «ب»: (بحر هزج مثنیٰ سالم)

۵. قالب نو (نیمایی): ۱- وزن عروضی دارد؛ اما کوتاهی و بلندی مصراع ها و نیز تعداد هجاها برابر نیست.

۲- همچنین تعداد وزن واژه های هر بخش آن یکسان نیست مثلاً در یک مصراع می توان یک فاعلاتن آورد و در مصراع

دیگر، دو یا سه یا چهار؛ یا حتی می توان نیمی از یک وزن واژه را در یک مصراع قرار داد .

۶. گزینه «ب»: (رجز مربع سالم)

۷. رمل مسدس محذوف

۸. ۱- تغییر در آوردن جایگاه قافیه؛ ۲- کوتاهی و بلندی مصراعها؛ ۳- سیر آزاد تخیل؛ ۴- نگاه نو و نگرش عاطفی به

واقعیات ملموس؛ ۵- نزدیکی به ادبیات نمایشی نیما؛ ۶- برابر نبودن تعداد نشانه های هجایی و وزن واژه های

یک مصراع با مصراع دیگر. (ذکر دو مورد کافی است)

۹. گزینه «الف»: (هر که چیزی دوست دارد، جان و دل بر وی گمارد هر که محرابش تو باشی، سر ز خلوت بر نیارد)

۱۰. الف) شعر نو (نیمایی) ب) مستزاد

۱۱. گزینه «الف»: یا: دریای هستی دم به دم در چرخ و تاب و پیچ و خم

۱۲. فاعلاتن فعلن